

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності
Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового
господарства
“_14_” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЕЗПЕКА ПРАЦІ І ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

	Безпека праці і життєдіяльності
галузь знань	18 Виробництво та технології
спеціальність	187 «Деревообробні та меблеві технології»
освітня програма	«Деревообробні та меблеві технології»
Факультет (ННІ)	лісового і садово-паркового господарства
Розробники:	доц. кафедри загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності, к.с.-г., доцент Лариса Піскунова доц. кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві, к.с.-г. н., доцент Тетяна Зубок

Опис навчальної дисципліни **Безпека праці і життєдіяльності**

Дисципліна “Безпека праці і життєдіяльності” складається з двох основних частин «Безпека праці» та «Безпека життєдіяльності», які охоплюють теорію і практику захисту людини від небезпечних і шкідливих факторів у всіх сферах людської діяльності, збереження безпеки і здоров'я в середовищі існування. *Безпека праці* - правові норми трудового законодавства, виробнича санітарія та гігієна праці, електробезпека. *Безпека життєдіяльності* забезпечує загальну грамотність в галузі безпеки: ідентифікація (розпізнавання) небезпек, профілактику ідентифікованих небезпек відповідно до згаданої концепції залишкового ризику та дії в умовах надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасних випадків. Розв'язання зазначених завдань у системі підготовки майбутніх фахівців спрямовано на формування активної позиції з питань забезпечення безпеки та відповідальності за особисту і колективну безпеку в швидкозмінних умовах сучасного суспільства.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво	
Освітньо-професійна програма	Деревообробні та меблеві технології	
Спеціальність	G14 Деревообробні та меблеві технології	
Освітній ступінь	Бакалавр з деревообробних та меблевих технологій	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	2, 1	2
Семестр	3,1	3
Лекційні заняття	15	___6___ год.
Практичні, семінарські заняття	30	___8___ год.
Самостійна робота	45	___106___ год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3	

- **Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях.

Засвоївши дисципліну «Безпека праці і життєдіяльності» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека праці і життєдіяльності» бакалаври повинні мати такі *головні загальнокультурні та професійні компетенції*.

Інтегральна компетентність

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі деревообробних та меблевих технологій.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК03. Навики здійснення безпечної діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК10. Здатність забезпечувати ефективність технологічних процесів з дотриманням правил безпечної роботи і охорони навколишнього середовища, оцінювати екологічні ризики та передбачати заходи щодо їх зменшення.

Програмні результати навчання

ПРН08. Забезпечувати безпеку праці під час виробничої діяльності та проєктування технологічних процесів і виробництв деревообробної та меблевої промисловості.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. <i>Принципи забезпечення безпеки життєдіяльності</i>													
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек		3	1					10					
Тема 2. Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини		4		2				10		2			
Тема 3. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.		6	1	2				4					
Тема 4. Біологічні небезпеки. Інфекційні захворювання.		6	1					6	2				
Тема 5. Типові моделі реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій		4		2				4					
Тема 6. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.		8	1	1				12		2			
Разом за модулем 1		31	4	7				46	2	4			
Модуль 2. <i>Організаційно-функціональна структура та методологія безпеки</i>													
Тема 7. Хімічна		5	1	2				12	2				

безпека.							14						30
Тема 8. Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.		7	1	2				5					
Тема 9. Менеджмент безпеки, структура захисту у НС.		6	1					12	2				
Тема 10. Вступ до логарифму надання першої долікарняної допомоги		6	1	2				5					
Тема 11. Управління силами та засобами ОГ під час НС.		5	1	2				10					
Разом за змістовим модулем 2		29	4	8				44	4				
Змістовний модуль 3. Правове і нормативне регулювання охорони праці.													
Тема 1. Законодавство України про охорону праці		8	1	2				4					26
Тема 2. Організація служби охорони праці на підприємствах. Відповідальність за порушення законодавства.		8	1	2				8	2	2			
Тема 3. Виробничий травматизм, причини, профілактика.		8	1	2				6		2			
Тема 4. Шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища		8	1	2			15	4					
Тема 5. Основи		8	1	5				8					

пожежної безпеки на підприємствах													
Тема 6. Основи електро безпеки на підприємствах		6	1	2				4					
Тема 7. Надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасного випадку		6	1	3				4					
Разом за модулем 3	28		7	15				20					
УСЬОГО ГОДИН	90		15	30			45	90	4				86

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек
2	Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.
3	Тема 2. Біологічні небезпеки
4	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки, що зустрічаються у галузі
5	Тема 4. Хімічна безпека
6	Тема 5. Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.
7	Тема 6. Менеджмент безпеки, структура захисту у НС
8	Тема 7. Вступ до логарифму надання першої долікарняної допомоги
9	Тема 8. Долікарняна допомога від побуту до екстремальних умов
10	Законодавство України про охорону праці
11	Організація служби охорони праці на підприємствах. Відповідальність за порушення законодавства.
12	Виробничий травматизм, причини, профілактика.
13	Шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища
14	Основи пожежної безпеки на підприємствах
15	Основи електробезпеки на підприємствах
17	Надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасного випадку

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини	2
2	Інфекційні захворювання. Імунітет. Правила поведінки населення при проведенні ізоляційно-обмежувальних заходів.	2
3	Визначення психофізіологічних властивостей людини та вплив їх на безпеку.	2
4	Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежонебезпечними речовинами.	2
5	Шумове забруднення атмосфери в містах та коефіцієнт його соціальної небезпеки.	2
6	Долікарняна допомога: Серцево-легенева реанімація (СЛР)	2
7	Долікарняна допомога: Зупинка кровотечі Судоми, інсульт, гіпоглікемія.	2
8	Долікарняна допомога: Алергічні реакції та анафілактичний шок.	2
9	Порядок проведення навчання та перевірки знань з охорони праці	2
10	Розроблення текстів інструктажів з охорони праці (вступного, первинного) для окремих професій	2
11	Порядок розслідування нещасних випадків на підприємстві, акт Н-1	2
12	Засоби індивідуального захисту працівників	1
13	Дослідження параметрів мікроклімату у виробничих приміщеннях	2
14	Дослідження рівнів шуму у виробничих приміщеннях	2
15	Дослідження рівня освітленості у виробничих приміщеннях	2
	Всього	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1	20
2	Самостійна робота 2	20
3	Самостійна робота 3	20
	ВСЬОГО	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;

- тестування;
- захист практичних робіт, проектів;

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1 Розподіл балів за видами навчальної (БЖД)

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1 (Безпека життєдіяльності)		
Практична робота 1. Кількісна і якісна оцінка небезпеки.	ПРН.8 У тому числі знати основні поняття та терміни дисципліни; вміти ідентифікувати небезпеки. Розрізняти патогенні мікроорганізми, пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Вміти розрізняти інфекційні захворювання за патогенністю.	15
Практична робота 2. Інфекційні захворювання. Імунітет. Правила поведінки населення при проведенні ізоляційно-обмежувальних заходів.		10
Практична робота 3. Визначення психофізіологічних властивостей людини та вплив їх на безпеку.		15
Практична робота 4. Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежонебезпечними речовинами.		10
Самостійна робота 1.		20
Модульна контрольна робота		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2 (Безпека життєдіяльності)		

Практична робота 4. Шумове забруднення атмосфери в містах та коефіцієнт його соціальної небезпеки	ПРН 8. У тому числі розрізняти класифікацію, номенклатуру і одиниці виміру вражаючих факторів хімічної дії джерел техногенних небезпек.	10
Практична робота 6. Долікарняна допомога: Серцево-легенева реанімація (СЛР)	Розрізняти та аналізувати різні види імунітету. Виділяти основні характеристики адаптаційних процесів.	10
Практична робота 7. Зупинка кровотечі Судоми, інсульт, гіпоглікемія.	Надавати психологічну та медичну реабілітацію постраждалого населення. Розрізняти види кровотеч.	15
Практична робота 8. Алергічні реакції та анафілактичний шок.	Дізнатися про алгоритм MARCHE та його складові, факти про кров, ознаки кровотечі та кровоспинні засоби.	15
Самостійна робота 2.		20
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Правове і нормативне регулювання охорони праці		
Практична робота 1. Порядок проведення навчання та перевірки знань з ОП. Розроблення текстів інструктажів.	ПРН 8. У тому числі знати основні законодавчі акти України з безпеки праці; перелік документів.	10
		5
		5
		10
Практична робота 2. Порядок розслідування нещасних випадків на підприємстві, акт Н-1	Володіти знаннями про організацію служби охорони праці на підприємствах; про права та обов'язки роботодавця та працівників передбачені КЗпП; про види відповідальності за порушення законодавства з охорони праці.	15
Практична робота 3. Дослідження параметрів мікроклімату у виробничих приміщеннях Дослідження рівнів шуму у виробничих приміщеннях	Знати яким чином здійснюється соціальний захист потерпілих на виробництві; методи аналізу виробничого травматизму.	15
Практична робота 4. Дослідження рівня освітленості у виробничих приміщеннях. Засоби індивідуального захисту працівників		10

Самостійна робота		20
Модульний контроль		10
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота, $(M1 + M2 + M3) / 3 \cdot 0,7$		70
Екзамен		30
Всього за курс		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. електронний навчальний курс навчальної дисципліни на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=455>

2. Піскунова Л.Е. Бондарь В.І., Зубок Т.О. Безпека праці та життєдіяльності: Підручник. Київ, 2022. 396с.

3. Піскунова Л.Е. Методичні рекомендації для вивчення та проведення практичних робіт з дисципліни Безпека праці та життєдіяльності для студентів, що навчаються за спеціальністю «за спеціальністю G14 Деревообробні та меблеві технології» та освітньою програмою Деревообробні та меблеві технології». Київ, 2025. 101 с.

4. L. Piskunova, T. Zubok, I. Pryimachenko Training manual for the discipline "Safety of work and Life" for students majoring in 291 "International Relations, Public Communications and Regional Studies". «КОМПРИНТ», 2023. 237 p.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Білько Т.О. Домедична допомога на підприємстві: Методичні вказівки щодо проведення ділової гри. Київ, 2020. 18 с.
2. Войналович О.В. Методи планування витрат на охорону праці: Методичні вказівки щодо виконання практичної роботи. Київ, 2019. 18 с.
3. Запорожець О.І, Халмурадов Б.Д. та ін. Безпека життєдіяльності: Підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 448 с.
4. Коритко З. І. Фізіологічна характеристика станів організму : Посібник. Львів, 2019. 119 с.
5. Перша допомога при гострих патологічних та екстремальних станах. Реаніматологія : лекція. Львів, 2019. 13 с.
6. L.Piskunova; O. Yeremenko; T. Zubok; H. Serbeniuk; Z. Korzh. Scientific and methodological aspects of solid biofuel production 15(1) 2024. 3. processes in compliance with labour protection and environmental safety measures *Polityka Energetyczna*. EPJ – 2022. <https://min-pan.krakow.pl/publikacje> (Scopus);
7. Larysa Piskunova; Tetiana Zubok; Alla Klepko; Kateryna Karabach; Alina Kudryavyt'ska. Agrolandscapes and their role in ensuring environmental security. *Scientific horizons Journal homepage*: <https://sciencehorizon.com.ua> Scientific Horizons, 27(11), 105-117. DOI:10.48077/scihor11.2024.105 (Scopus).
8. L.E. Piskunova; S. H. Kachmarchyk Features of professional and emotional burnout of academic staff due to the war condition in Ukraine. "Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія" №15 (1). 2024 року. DOI: 10.31548/hspedagog15(1).2024.159-171 УДС: 159.91.6138. 378.17 - <https://humstudios-com-ua.translate.google.com/en/journals/tom-15-1-2024>
9. Піскунова Л.Е, Сербенюк Г.А., Голіченко Н.Б. Вивчення рівня акустичного забруднення та його впливу на життя людини. [https://doi.org/10.31548/biologiya15\(1\).2024.006](https://doi.org/10.31548/biologiya15(1).2024.006) Отримано з Vol. 15, № 1, 2024 Сторінки 73-83
10. Л.Е. Піскунова. Правові аспекти проходження медоглядів працівниками транспортної галузі. Л.Е. Піскунова, Т.О. Зубок, *Machinery & Energetics. Journal of Rural Production Research*. Kyiv. Ukraine. 2021, Vol. 11, ISSN 2663-1334 (print), ISSN 2663-1342 (online), www.journals.nubip.edu.ua/index.php/Tekhnica.
11. Л.Е. Піскунова, Т.О. Зубок. Актуальність, проблеми та суперечності різних форм дистанційного навчання *Machinery & Energetics. Journal of Rural Production Research*. Kyiv. Ukraine. 2020, Vol. 11, No 2, 81-86 ISSN 2663-1334 (print), ISSN 2663-1342 (online), www.journals.nubip.edu.ua/index.php/